

Ajankohtaista ympäristöministeriöstä

**Kaavoituksen ajankohtaispäivä
Varely Turku 17.5.2022**

Maija Neva
Lainsäädäntöneuvos, YM

MRL:n uudistaminen

- Kokonaisuudistuksesta (KRL) luovuttiin
- Valmistelussa on rakentamista koskevien säännösten erottaminen omaksi laikseen
- HE rakentamislainsäädännön tarkoituksena on antaa syyskuussa
- MRL:n nimeksi vaihtuisi alueidenkäyttölaki, lakiin tehtäisiin erottamisesta johtuvat muutokset
- MRL:n alueidenkäyttöä ja kaavojen toteuttamista koskevat säännökset säilyisivät nykyisessä muodossaan, pl. kaavojen digitalisaatiota koskevat säännökset

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä

- Rakennetun ympäristön tietojärjestelmää on valmisteltu ympäristöministeriön Ryhti-hankkeessa
- Tietojärjestelmän käyttöönotto edellyttää lainsäädäntöä, laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä on valmistelussa
  - RYTJ-HE:tä valmistelevan työryhmän toimikausi on 1.2.-31.5.2022
  - Työryhmässä mukana useat ministeriöt, Kuntaliitto, SYKE, Treen kaupunki, Rakli ja RT
- RYTJ-lakiin säännökset mm. tietojärjestelmään tallennettavista ja sieltä saatavista tiedoista sekä rekisterinpidosta ja muista vastuista. RYTJ:n ylläpidosta ja perustamisesta vastaisi SYKE
- HE-luonnos on tarkoitus saada lausuntokierrokselle kesäkuun alussa ja HE annettaisiin syyskuussa
- Laki tulisi voimaan vuoden 2024 alusta alkaen

Alueidenkäytön digitaalisuus

- RYTJ-HE:n osana ehdotetaan muutoksia MRL:iin
- Kaavat laadittaisiin jatkossa valtakunnallisesti yhteentoimivassa tietomallimuodossa.
- Kaavat koostuisivat kaavakohteista ja kaavamääräyksistä
  - Kaavakohteet ja -määräykset esitettäisiin valtakunnallisesti vakiomuotoisena
- Myös tonttijako laadittaisiin jatkossa valtakunnallisesti yhteentoimivassa tietomallimuodossa

- Yhteentoimiva tieto edesauttaa mm. yhdyskuntien kehityksen seurantaan
  - Kansallinen kaavatunnus ja tunnistetiedot mahdollistavat kaavaprosessien ja niihin liittyvien tietojen seurannan ja haun kaavan elinkaaren ajan.

- Vaatimus tietomallimuotoisuudesta tulisi voimaan vuoden 2029 alusta alkaen

Kaavamääräyskokoelma-hanke

Kaavamääräyksillä paitsi ohjataan alueidenkäyttöä ja rakentamista myös vaikutetaan luonnon- ja kulttuuriympäristön arvojen turvaamiseen, teknisten järjestelmien kehittämiseen ja yleensä terveellisen ja turvallisen elinympäristön edellytysten luomiseen.

Kaavamääräyskokoelma-hanke on sekä tekninen että sisällöllinen uudistus

Hankkeessa laaditaan

- 1) tietomallipohjaiset määritykset lain mukaisille kaavamääräyksille ja
- 2) kaavamääräyksiä koskevat verkkojulkaisut, jotka korvaavat nykyiset YM:n kaavamerkintöjen ja -määräysten oppaat.

Ensin uudistetaan yleis- ja asemakaavojen kaavamääräykset ja myöhemmin maakuntakaavojen kaavamääräykset.

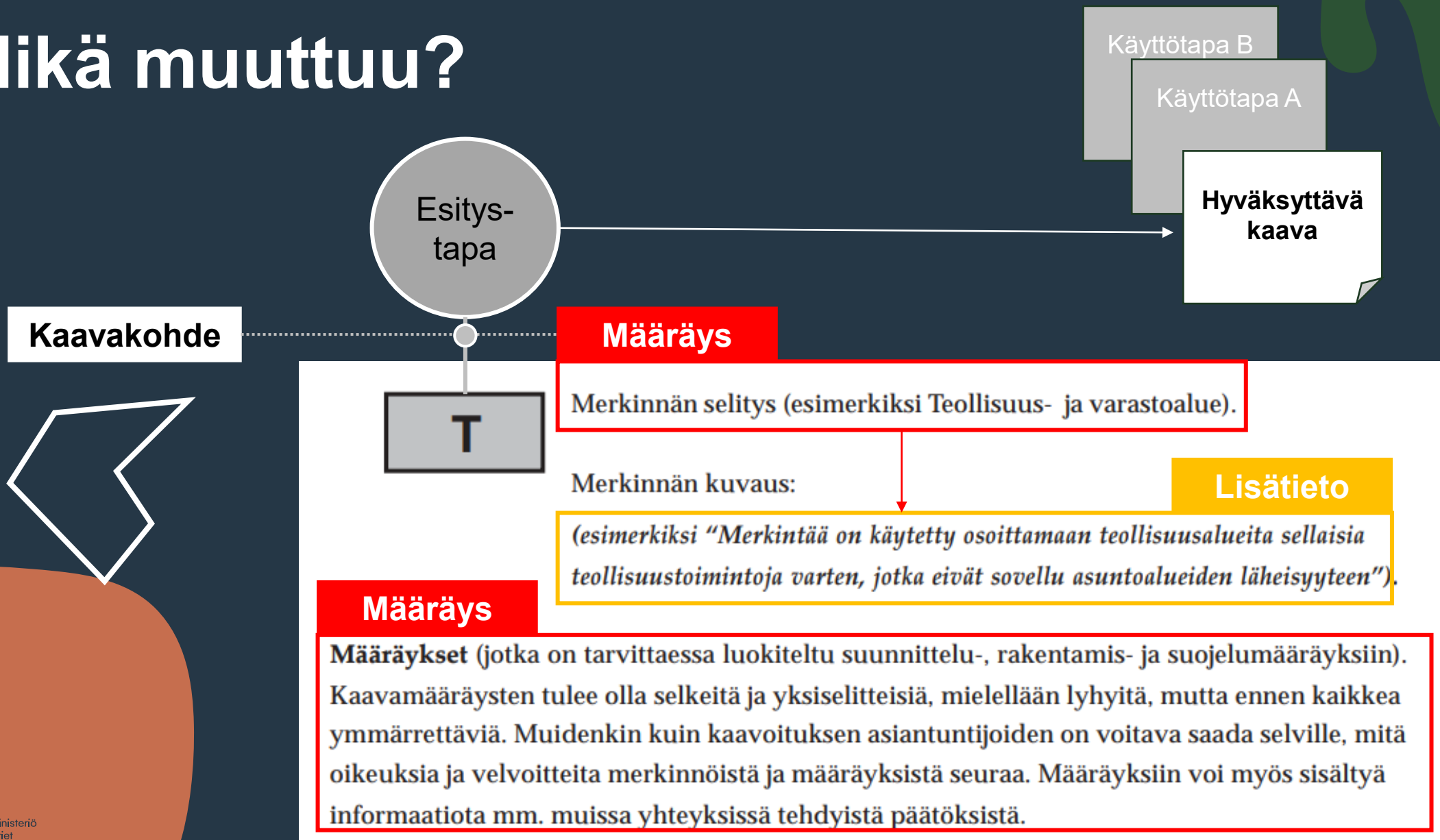
Ympäristöministeriön Alueet ja yhdyskunnat –yksikkö vastaa hankkeesta. Konsulttina toimii Ubigu Oy. Hanke valmistuu yleis- ja asemakaavojen osalta vuoden 2022 lopussa. YM:n sisäinen työpaja ja ensimmäinen kuntatyöpaja on pidetty 3/2022. Toinen kuntatyöpaja pidetään 5/2022.

Kaavamääräyskokoelma - lähtöaineistot

Mikä muuttuu?

Kaavakohte

Esitystapa

Käyttötapa B

Käyttötapa A

Hyväksyttävä kaava

Määräys

Merkinnän selitys (esimerkiksi Teollisuus- ja varastoalue).

Merkinnän kuvaus:

Lisätieto

(esimerkiksi "Merkintää on käytetty osoittamaan teollisuusalueita sellaisia teollisuustoimintoja varten, jotka eivät sovellu asuntoalueiden läheisyyteen").

Määräys

Määräykset (jotka on tarvittaessa luokiteltu suunnittelu-, rakentamis- ja suojelumääräyksiin). Kaavamääräysten tulee olla selkeitä ja yksiselitteisiä, mielellään lyhyitä, mutta ennen kaikkea ymmärrettäviä. Muidenkin kuin kaavoituksen asiantuntijoiden on voitava saada selville, mitä oikeuksia ja velvoitteita merkinnöistä ja määräyksistä seuraa. Määräyksiin voi myös sisältyä informaatiota mm. muissa yhteyksissä tehdyistä päätöksistä.

Esimerkki: Kaavamääräyksen sisältö

3.4.3 Alueen eheyttämis- tai tiivistämistarve

Koodi: http://uri.suomi.fi/codelist/rytj/RY_KaavamaaraysLaji_YK/code/0403

Vaatus prof-yk/vaat-alueen-ehyttamis-tiivistamistarve-maar

Ilmaisee, että kaavakohte kuvaa alueen, jonka sisällä kaupunkirakennetta on tarpeen ehyttää tai tiivistää.

Vaatus prof-yk/vaat-alueen-ehyttamis-tiivistamistarve-arvot

`arvo` -attribuutin arvoina saa esiintyä nolla tai useampi **TekstiArvo** (yksi kullakin kielellä), joka täydentää kaavamääräystietoa. Muun tyyppiset arvot eivät ole sallittuja.

Vaatus prof-yk/vaat-alueen-ehyttamis-tiivistamistarve-geometria

Kaavakohteen, johon liittyy Alueen ehyttämis- tai tiivistämistarve -lajin kaavamääräys, `geometria` -attribuutin arvon tulee olla aluemäinen.

Vaatus prof-yk/vaat-alueen-ehyttamis-tiivistamistarve-lisatiedot

`lisatieto` -attribuutilla ei saa olla arvoja.

3.4 Kehittämisperiaatteet

- 3.4.1 Yhdyskuntarakenteen laajenemissuunta
- 3.4.2 Yhdyskuntarakenteen mahdollinen laajenemisaue
- 3.4.3 Alueen ehyttämis- tai tiivistämistarve
- 3.4.4 Ohjeellinen tai vaihtoehtoinen tielinjaus
- 3.4.5 Tieliikenteen yhteystarve
- 3.4.6 Joukkoliikenteen kehittämiskäytävä tai yhteystarve
- 3.4.7 Kevyen liikenteen yhteystarve
- 3.4.8 Johdon, putken tai linjan yhteystarve

Tuulivoimarakentamisen suunnittelu työllistää aikaisempaa enemmän

Tuulivoimapuisto / Feodor Gurvits

- Ympäristöministeriö on osoittanut tuulivoimalisäresursseihin määrärahaa perustuen vuoden 2020 IV lisätalousarvioon.
- 2 vuoden aikana osassa ELY-keskuksia tuulivoimarakentamisen suunnittelu on työllistänyt enemmän kuin 2 vuotta sitten osattiin ennakoita.
- ELY-keskuksissa työt ovat lisääntyneet, kun niitä arvioidaan vireillä olevien kaavojen lukumäärän perusteella.

Vireillä olevat tuulivoimakaavat ELY-keskusten alueilla

ELY-keskus	Tuulivoiman yleis- ja asemakaavoja vireillä (kpl)	Tuulivoiman yleis- ja asemakaavoja vireillä (kpl)
	tilanne 1.9.2021	tilanne 1.3.2022
Lappi	12	13
Pohjois-Pohjanmaa	18	25
Etelä-Pohjanmaa	26	30
Varsinais-Suomi	5	6
Pohjois-Savo	1	4
Pohjois-Karjala	1	1
Kainuu	4	9
Keski-Suomi	9	12
Pirkanmaa	3	5
Häme	1	3
Etelä-Savo	0	0
Uusimaa	2	2

- Taulukossa on esitetty vireillä olevien tuulivoimayleis- ja asemakaavojen lukumäärät ELY-keskuksissa. Käytännössä kaavat ovat yleiskaavoja.
- Tiedot on koottu ELY-keskusten ilmoituksista [Tuulivoimalisäresurssin seuranta](#) – taulukosta. Sen mukaan tuulivoiman yleis- ja asemakaavojen määrät ovat kasvussa.
- Lisäksi 14 maakunnan liitossa on meneillään maakuntakaavoitukseen liittyviä tuulivoimaselvityksiä ja/tai maakuntakaavan päivityksiä.

Tuulivoima-avustukset maakuntien liitoille ja kunnille

- Avustukset perustuvat vuoden 2020 IV lisätalousarvion määrärahaan (n. 2 miljoonaa €) tuulivoimakaavoitukseen maakuntien liitoille ja kunnille
- Määrärahaa on suunnattu tuulivoimarakentamista ohjaavaan kaavoitukseen, luvitukseen ja niihin liittyviin selvityksiin
- Kolme hakukierrosta on toteutettu vuosina 2020-2022, 4. hakukierros päättyi 4.5.-22.
  - Osana hakemusten käsittelyä kuntien hakemuksista pyydetään ELY-keskusten lausunto
  - Avustuksia on jo myönnetty 34 hankkeelle, 16 kunnan ja 14 maakunnan liiton alueille. Nyt valmistellaan viimeisen hakukierroksen myöntämispäätöksiä
  - Avustukset on käytettävä vuoden 2022 loppuun mennessä

Ympäristöministeriö / LTAE II, Kehysriihi Kevät 2022

- ELY-keskuksille määrärahaa henkilöresursseihin tuulivoimarakentamisen edistämiseksi ja tuulivoimarakentamiseen liittyvien prosessien vauhdittamiseksi.
- Kunnille ja maakuntien liitoille tarkoitettua vihreän siirtymän investointeja kuten tuulivoiman vauhdittamiseen suunnattua avustusrahaa, jota voidaan käyttää kaavoitukseen ja luvitukseen.
- Ympäristöministeriöön toimintamenoihin tuulivoimaan suunnattua rahaa, jota voidaan käyttää selvityksiin ja henkilöresursseihin.

Tuulivoimarakentamisen suunnittelu - ohjeen päivitys

Ympäristöministeriössä aloitetaan Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -ohjeen päivitys.

Päivityksen tarve on tullut esiin mm.VN TEAS Tuulivoimarakentamisen edistämishankkeen johtopäätöksissä. Hankkeessa ympäristöministeriön toimialalle kohdistuvat toimenpidesuosituksset koskivat enimmäkseen ohjeistuksen kehittämistä sekä mm. vuoropuhelun lisäämistä, ei niinkään lainsäädännön muutostarpeita.

Kauppan toimialan tulevaisuusselonteko

- TEM on laatimassa kaupan toimialan tulevaisuusselontekoa, jonka laatiminen perustuu hallitusohjelmaan.
- Selonteon luonnoksesta voi lausua 1.6.2022 saakka
- Tulevaisuusselonteko tarjoaa laajasti tietoa kaupan nykytilanteesta sekä 39 kehittämisehdotusta poliittisille päätöksentekijöille tulevalle kymmenelle vuodelle.
- Lisäksi se sisältää myös kaupan toimialan vision ja skenaariot vuodelle 2032.
- Kaupan sijainninohjaukseen liittyviä asioita on erityisesti luvuissa *5 Kauppa osana alueiden elinvoimaisuutta ja huoltovarmuutta*, *7 Kestävä kauppa, ilmastonmuutos ja yritysvastuu* ja *8 Markkinoiden toimivuus ja kilpailullisuus sekä markkinoiden välinen sääntely*.
- Lisää lausuntopyyntö -aineistoissa <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=a3cfec4d-7799-4c4b-8557-aeab1cf68f83> ja TEM:n tiedote <https://tem.fi/-/luonnos-kaupan-toimialan-tulevaisuusselonteosta-lausuntokierrokselle> .

VAT uudistamisen esiselvitys

Esiselvitys toteutetaan kevään 2022 aikana Itä-Suomen yliopiston oikeustieteiden laitoksen ja Akordi Oy:n yhteistyönä ja hankkeen projektipäällikkönä toimii yliopistonlehtori, OTT Aleksi Heinilä.

Kaksi työpakettia:

1. Keskeisten sidosryhmien asiantuntijoiden näkemysten kartoittaminen ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mahdollisten sisältöjen yhteistoiminnallinen kehittäminen työpajoissa - **yhteistoiminnallinen työpaketti**
2. Maankäyttö- ja rakennuslain voimassaoloaikana sovellettujen VATien vertailu ja analyysi sekä tulevaisuuden valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskevien ratkaisujen, niiden kehittämistarpeiden ja oikeudellisten reunaehtojen analyysi – **analyysityöpaketti**

VAT tutkimuskysymykset

1. Millaisia ovat olleet tähänastiset VAT-päätökset ja niiden vahvuudet ja heikkoudet osana maankäytön suunnittelujärjestelmää ja eri sidosryhmien näkökulmasta?
2. Millaisia oikeudellisia reunaehtoja oikeusjärjestys ja erityisesti perustuslaki ja maankäytön suunnittelua koskeva sääntely (mutta myös esimerkiksi ylikansallinen sääntely) asettaa VATEille?
3. Millaisia VATien kehittämistarpeita yllä mainittujen tarkasteluiden perusteella on tunnistettavissa?
4. Millaiset muut mahdolliset ratkaisut tulevissa VATEissa voisivat tulla kysymykseen ja minkälaiset ratkaisut olisivat tavoitteiden sidosryhmien näkökulmasta mahdollisimman kestäviä?
5. Millaisia suuntaviivoja vastaukset yllä mainittuihin kysymyksiin antavat VATien uudistustyölle (synteesi)?

Kiitos mielenkiinnosta!

**Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment**

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi